

(Реаговање на текст [Чедомира Антића „Срби, незаштићени у Србији и шире“](#))

Текстом Чедомира Антића "Срби, незаштићени у Србији и шире" влада неутешна појмовна збрка.

1. Антић идентификује две екстремно супротстављене идеолошке позиције у Србији – националистичку с једне, "грађанско-европејску" с друге стране – којима је, поред екстремизма, заједничко то што не воде бригу о Србији, Србима и српству. Упркос идеолошки различитом предзнаку, ове се крајности имају сматрати једнако погубнима, што би значило, ако добро следим Антићеву логику, да између чопора морона који су 10. октобра прошле године неустрашиво јуришали на жардињере, тролејбусе, излоге фирмиране робе и државу и, с друге стране, рецимо, Жарка Кораћа, Миљенка Дерете и Милице Делевић, и нема неке разлике (осим што ови други не насрћу на беспомоћне контејнере). Овакво постављање проблема Теофил Панчић је још 2002. године пословично прецизно назвао "екстремном умереношћу" (видети: Чувари Бенгласке ватре, XX век, Београд 2004, стр. 211–214), односно "идеологијом лажног центра". У таквој стратегији супротстављају се две вредносно неједнаке идеолошке позиције да би се, као исправна, афирмисала некаква средња варијанта, некакав трећи (спасоносни) пут. Рецимо, ако је глупост екстрем, онда мора бити да је екстрем и њена супротност, то јест памет, па је, да бисмо избегли екстремизме (не ваља бити много глуп, али једнако не ваља ни бити превише паметан), препоручљиво држати се средине: умерене глупости, рецимо, или осредње памети, некакве доброћудне глупости, односно мало тупаве памети. Као што у овом примеру "лажна еквилибранца" (оп. цит. Панчић) између памети и глупости афирмише глупост, тако и Антићева стратегија лажне еквилибранце између националиста и "европејаца" савршено јасно афирмише националистичку позицију.

2. Чедомир се Антић вајка што су већинском народу у држави Србији ускраћена "национална права", али нам у своме тексту не открива шта је то, ког ђавола, "национално право"? Антић, јамачно, не мисли на правни систем националне државе, пошто би било глупо порицати да држава Србија, свему упркос, има правни систем, као и

механизме институционалне принуде који гарантују поштовање законских норми. Шта је то, наиме, тако недоступно већинском народу државе Србије, а што би се морало нормирати и институционално заштити некаквим "националним правом"? Како би, на пример, гласила једна норма "националног права" и којим би се то институционалним механизмима гарантовало поштовање те норме, поред постојеће државе Србије (институција), Устава Републике Србије (правни акт), парламента, председника, владе, полиције и Војске Републике Србије, те свих закона Републике Србије? Ово су, разуме се, реторичка питања. "Национално право" не значи ништа. То је само једна непромишљена, али знаковита реакција на непојамно кретенско, позитивно-правно установљење националних савета овдашњих. Није, међутим, делотворно на државне небулозе одговарати истом мером. Министар Светозар Чиплић и историчар Чедомир Антић имају исти проблем: не знају шта говоре (онај први ни шта ради). Антић би, наиме, желео да у држави Србији сви буду једнаки, али да Срби, ипак, буду једнакији. Тиме што је у позитивно-правну регулативу увела могућност стварања националних савета, држава је отворила Пандорину кутију мултикултурализма, себи увалила врућ кромпир у руке – ено им га сад Зукорлић нека се прегањају с њим – не схватајући основну поуку либерализма, наиме негативно одређење слободе. (Ако им је за утеху, Чиплићу и Антићу то јест, ни канцеларка се Ангела Меркел и колега јој Дејвид Камерон нису прославили познавањем материје о којој не само говоре, него и одлучују.)

Која су то, међутим, права националним мањинама у Србији била ускраћена, те им се право на (политичко, национално, сексуално, верско...) удруживање морало позитивно обезбедити и институционално гарантовати? Или које то право већински народ у Србији нема, те је потребно гарантовати га позитивно-правном нормом? Шта то Зукорлић и Антић не могу у Србији да ураде, те им је потребно "национално право", Зукорлићу за муслимане, Антићу за Србе, или кога већ? Без икаквих је проблема Зукорлић могао да прави каква год хоће удружења, на каквим год основама, са ким год хоће, као што то може и Чедомир Антић, али оног тренутка када је, вероватно најгорим потезом за свога вакта, Ђинђић де јуре увео веронауку у школе (и тиме де фацто православље установио као државну религију), а Чиплић & цомпану то запечатали националним саветима, створене су све формално-правне претпоставке за поновну афирмацију уметника попут Зукорлића.

Зукорлић је, дакле, добио своје "национално право", али Чедомир Антић није, па сада васколико српство мора да трпи последице државних брљотина у виду Зукорлићевих опасних пренемагања и Антићевих запомагања. Оно што Антић назива "националним правом" јесте увођење позитивног одређења слободе у републикански политички поредак који, иначе, почива на негативном одређењу слободе (дозвољено је све што није изричито забрањено). Афирмација "националног права" значила би признавање етничких или религијских скупина као легитимних играча у политичком надметању, што би био стреловит пад из уставне парламентарне демократије у неки вид етнонационалне, или теократске владавине, те свакако најбржи и најсигурнији начин да

се почисти, како се Антић изволео изразити, "ионако нестабилна и нејака демократија". Оно, дакле, за шта Антић верује да је лек, заправо је смртоносна смеша.

3. Када Антић тврди да је Србима у Македонији забрањено да исповедају своју вероисповест, то би значило, ако га добро пратим, да је Србима у Македонији забрањено да исповедају православље. Претпостављам да сам пропустио тренутак када су верујући Македонци, колективно, из православне вере прешли у будизам, порушили цркве или их претворили у пагоде, скинули ону кју-клукс-клан крстачу понад Скопља, будизам прогласили државном религијом и одмах, "националним правом", под хитно забранили Србима да се моле своме богу.

4. Када помене "приземни национализам", или "просечног националисту", Антић, претпостављам, верује да постоји и неки национализам који није приземан него је надземан и узвишен. Чедомир Антић, вероватно, мисли да "приземни национализам" није плеоназам, да у појму национализма већ није садржана просечност и баналност и да национализам није прво и последње прибежиште за ништарије, него једна лепа и природна психичка појава коју мангупи свако мало унереде. Но, да би оправдао своју претпоставку (чиме би, као колатерални учинак, и мене извео из заблуде да је национализам драшкање најприземнијих порива, опчињавање простоте и параван за раскошни спектар криминалних радњи у распону од геноцида до, рецимо, мажњавања лове на наплатним рампама и писања идиотских патриотских уџбеника, да је, другим речима, национализам идеологија парохије, провинције и баналности), морао би, као и у случају "националног права", да наведе макар један пример, макар један не-небулозан текст, макар шта што би национализам, данас, могло теоријски, политички и културно да оправда. И ово је реторички предлог. Да је то могуће, ваљда би за ових четврт века неко успео да напише иоле смисленију одбрану национализма, патриотизма и шовинизма. Ниједан придев поред именице национализам не може, данас, да афирмише позитиван садржај тог погледа на свет. Тај појам има само антикварну вредност, а ако се ву-ду и џу-џу ритуалима покуша призвати, из свог се мемљивог гроба помаља као мумија, као смрдљиви мртвац обмотан прљавим завојима, спреман да се храни људским месом и глупошћу. Што смо, уосталом, имали прилике гледати из непосредне близине и у томе (не)весело учествовати.

Закључак. Бескомпромисна тежња за придруживање Европској унији и тежња да се очува национални идентитет (шта год то значило), нису супротстављене перспективе једнаке вредности и тежине. Тек у Европској унији Србија добија реалну шансу да одлучује о сопственој судбини (дакле да очува сувереност) и да поради на својој националној и културној аутентичности. Ниједна друга замисао не пружа јој ни изблиза такве шансе. Напротив, све друге замисли – а било их је... од ангажовања јогина на летећим ћилимима до уније са Белорусијом, Кубом, Бразилом и ким већ – показале су

свој дубоко деструктивни потенцијал, а национализам је, само да подсетим, ову земљу разорио и по историјској вертикали и по културно-економско-политичкој вертикали. Заиста је запањујуће како Чедомир Антић то упорно не прихвата.

Антићев текст препун је произвољности и озбиљних огрешења о здрав разум и смисао. Напорно би, досадно и непотребно било анализирати сва места. И ово је (и више него) довољно. Смисао ове реакције био је да покаже да се логике Чедомира Антића и, рецимо, муфтије Зукорлића, не разликују, упркос, наизглед, потпуно супротстављеним идеолошким позицијама. Иако те две позиције делују као теза и антитеза, оне се одлично мире у општијем појму, у синтези која се лепо да именовати као етнонационализам. То је дијалектичка поука овога текста, а не Антићев дијалектички хокус-покус који синтетише мороне и грађане.